

N I E U W S

Lilian bedankt!
Pagina 6

Een duizendpoot
neemt afscheid

Lelijke Eendjes
Pagina 8

Ducktour in
het Hoge Noorden

COLOFON

Redactie

Ellen Alberts

Vormgeving

Bert Holtkamp

Verder werkten mee

Marjo van Dijken

Lilian Eeffing

Liane Cagé

Mariëtta de Waard

Rudy Kapsenberg

Stichting Stedenband Groningen-Moermansk

Harm Buitenplein 1
9723 ZR Groningen
Nederland

050 - 367 6168

www.groningenmoermansk.nl
stedenband.moermansk@groningen.nl

IBAN-nummer

NL 29 INGB 0002 8399 49

In dit nummer

De RusPrix Award	4
Afscheid van Lilian Eeffing	6
Retourtje Moermansk per 2CV, een onvergetelijk avontuur	8
Lente aan de Barentszee	13
Koningsdag in Groningen	21

Voorwoord van de voorzitter

Marjo van Dijken

Toen we een officiële brief kregen van de Russische Ambassade waarin ons werd medegedeeld dat we waren genomineerd voor de RusPrix heerste er bij mij aanvankelijk ongelof: waar ging dit over??

Even googelen leerde dat het hier een niet kinderachtige Award betrof, en dat niet onbelangrijke mensen ons als winnaar waren voorgegaan: Geert Greving, Mark Rutte, André Kuipers... ik noem er een paar.

Vervolgens kwam de verbazing: wie had ons in de spotlights geplaatst? Pas daarna de trots, omdat we kennelijk in andermans ogen toch wel erg goed bezig zijn - niet vervelend om te horen. In de woorden van de jury: "Award for the outstanding contribution to the Development of Russian-Dutch relations at the regional level" Ofwel: we leveren een uitstekende bijdrage aan de ontwikkeling van Russisch-Nederlandse betrekkingen op regionaal niveau.

Alle prijswinnaars (5) werden op 15 juni verwacht in Noordwijk aan Zee voor een avondvullend programma. Met op de uitnodiging nog een voor enige verwarring zorgend kleinigheidje: de officiële dresscode was Black Tie. De helft van ons bestuur was op terugreis uit Moermansk, de rest kon mee aan tafel. De vrijgehouden plaats voor een Groninger journalist bleef helaas ongebruikt, evenals die van collega's Jaap en Oxana. Hen wensen we alle, alle sterkte!

Slechts een korte dankspeech was toegestaan, ik deel met u de mijne.

"Nooit, en nergens, is een relatie tussen mensen verbeterd door met de rug naar

elkaar toe te gaan staan. In onze Groninger relatie met Moermansk kijken we elkaar in de ogen en trekken onze mond open (erg Nederlands). Maar bovenal: we zien elkaar met een open geest.

We erkennen onze verschillen: we haten ze en houden ervan. Maar aan het eind altijd weer dat ene, basale feit: we zijn allemaal slechts, en enkel, menselijke wezens. Beide uit de zogenaamde Koude Noordelijke regio, maar met warme gevoelens voor elkaar.

Wij willen allemaal dat onze geliefden veilig en gezond zijn, onze toekomst gelukkig en inhoudsvol. We hopen dat onze kinderen zullen opgroeien tot sociale wezens met een creatieve en vrije geest.

En omdat er maar een aarde is zullen we die moeten delen en onze verschillen moeten accepteren in een ruimhartig begrip.

Groningen en Moermansk zijn nu al bijna 30 jaar partners, en de erkenning daarvan door het ons toekennen van deze (People to People) Award maakt ons bijzonder dankbaar voor het verleden en hoopvol voor onze gezamenlijke toekomst".

Het motto van RusPrix is: From harmony in colors to harmony in relations. Dat komt niet vanzelf, daaraan moet je werken. Hard werken!

De feestelijke uitreiking van de RusPrix Award

Door Mariëtta de Waard

Blij verrast door de bijzondere erkenning voor het werk van zowel het bestuur in Moermansk als het bestuur in Groningen en hun beide coördinatoren, werd de RusPrix uitgereikt uit handen van de Russische ambassade aan de Stedenband Groningen-Moermansk. Deze prijs is iets waar je in je stoutste dromen nog niet aan durft te denken. Dat de Stedenband deze prijs in de wacht mocht slepen is voor ons dan ook de kers op de taart.

Voorzitter Marjo van Dijken neemt de gelukwensen en bloemen van de Gemeente Groningen in ontvangst.

Met een comfortabele auto, perfect bestuurd door Marjo's vriend John van der Woude, komen wij – hoewel we constateren dat Noordwijk op heel veel plaatsen tegelijk ligt! – keurig op tijd aan bij het Radisson Blue Hotel aldaar. Een kleine discussie onderweg over het al of niet vereist zijn bij een 'black tie event' van een 'clutch'

(klein tasje dat bij Mariëtta helaas ontbreekt) mag de pret onderweg niet drukken.

Punt één op het programma: het buffet. Het valt ons op dat hierbij zo'n beetje alle wereldkeukens vertegenwoordigd zijn: Spaans (paella), Indonesisch (nasi goreng), Nederlands (asperges met ham), etc., behalve de Russische. En dat terwijl de Russische keuken zulke heerlijke zakoeski (voorgerechten) kent! Misschien een verbeterpuntje voor de volgende keer? Tijdens het buffet praten we o.a. met Geert Greving van Gasterra, die in het verleden ook al eens de RusPrix heeft ontvangen. Geert is inmiddels met pensioen, maar hij stelt ons voor aan zijn opvolger.

Om 20.00 uur begint het officiële gedeelte van de avond, ingeleid met het optreden van een jonge turnster op de melodie van een Nederlands levenslied (mogelijk gezongen door André Hazes?): 'Leef!'

Hierop volgen een aantal korte welkomstwoorden: allereerst van de Russische ambassadeur Alexander Shulgin, gevolgd door Georgy Petrov, voorzitter van het RusPrixcomité (die zich verontschuldigt voor het feit dat Rusland boven Nederland en België is verkozen om gastheer te zijn voor het Wereldkampioenschap voetbal) en tenslotte Ber-

nard Zonneveld, de voorzitter van het Netherlands Russian Council for Trade Promotion.

En dan is het tijd voor de RusPrix Awards, die dit jaar zijn toegekend aan:

- Red Wind B.V. voor het bevorderen van de ontwikkeling van duurzame energie,
- AirBridge Cargo voor het bevorderen van de relaties op het gebied van logistiek en transport,
- Dennis van Diemen, Country Manager van verhuisbedrijf Voerman, voor het bevorderen van de economische betrekkingen met Rusland,
- prof. Feldbrugge, emeritus-hoogleraar rechten van de Universiteit Leiden, voor het bevorderen van de wetenschappelijke samenwerking tussen Rusland en Nederland,
- en *last but not least*, onze eigen Stedenband.

Tussen de bedrijven door praat Marjo met Dennis van Diemen van verhuisbedrijf Voerman. Zeker een interessant contact voor ons; dit bedrijf heeft namelijk ook mensen met het syndroom van Down in dienst, en ze zouden voor kennisoverdracht door ons in contact kunnen worden gebracht met de stichting Nadjezda in Moermansk. Zo blijkt maar hoe nuttig netwerken kan zijn!

Na de uitreiking van de RusPrix Award aan professor Feldbrugge is dan als laatste de Stedenband aan de beurt, Maar we worden wat zenuwachtig – zijn we niet vergeten? Het jonge stel (Nederlandse vrouw/Russische man) door wie de Awards worden uitgereikt duikt namelijk diep de geschiedenis in, richting jaren 50. Het gaat over de allereerste vriendschapsband ooit tussen een Nederlandse en een Russische plaats, namelijk Losser in Twente en Vidnoje in de oblast Moskou in Rusland. Toentertijd een spannende onderneming, want het was nog midden in de Koude Oorlog! Maar het was desondanks het begin van de contacten op ‘people-to-people’ niveau tussen Nederland en Rusland,

en ja, dan komen ze toch uiteindelijk terecht bij onze rol als Stedenband en de al bijna 30 jaar durende contacten tussen Groningen en Moermansk. Genoemd worden de door ons georganiseerde en gefaciliteerde uitwisselingen van studenten, scholieren en sportmensen, tentoonstellingen van kindertekeningen etc. De Award wordt niet alleen aan ons als Stedenband Groningen-Moermansk uitgereikt maar ook aan onze tegenhanger in Moermansk, de Stedenband Moermansk-Groningen.

Marjo begeeft zich naar het podium en

wordt begroet door ambassadeur Shulgin en de voorzitter van het comité de heer Petrov. In haar dankwoord (in het Engels, zoals alle toespraken en dankwoorden) belooft Marjo dat ze het kort zal houden en begroet het publiek met een ‘Dobryj Vecher’ (goedenavond), waarop applaus. ‘Wij in Groningen en Moermansk staan (aldus Marjo) niet met de rug naar elkaar toe maar we staan oog in oog met elkaar! Weliswaar wonen we allebei in ‘koude’ gebieden (meestal dan) maar we hebben warme gevoelens ten opzichte van elkaar. We doen niet alleen als typische Nederlanders onze mond open maar openen ook onze har-

ten tegenover elkaar, en we beseffen dat we ondanks alle verschillen allemaal gewoon mensen zijn met dezelfde wensen en dromen: veiligheid en geluk voor onze dierbaren, en het besef dat we met z'n allen maar één aarde hebben die we samen moeten delen. Groningen en Moermansk zijn nu al bijna 30 jaar partners, en de erkenning van deze band zoals blijkt door de uitreiking van de RusPrix maakt ons dankbaar voor het verleden maar geeft ons vooral ook hoop voor de toekomst. Spasibo!' Hierna neemt Marjo de onderscheidingen in ontvangst: een fraai beeldje met gekleur-

de tulpen voor ons en een plaquette voor de collega's in Moermansk.

De avond wordt afgesloten met muziek, zang en dans door leden van het Kolobov Novaya Opera Theatre van Moskou: vier Russische vrouwen en één man met een programma van zowel klassieke muziek (opera) als populaire muziek, zeer fraai en professioneel gezongen in het Italiaans, Duits en Engels met tenslotte als afsluiting dan toch nog een Russisch lied, de bekende Podmoskovnye Vyechera (Moskouse Avonden).

Moe maar voldaan aanvaarden wij rond 23.00 uur de terugreis naar Groningen.

Afscheid van Lilian Eefting

Door Marjo van Dijken

"The bad news is time flies, the good news is you are the pilot".

In elk bestuur vinden wisselingen plaats. Mensen nemen, om verschillende redenen, afscheid.

Maar ook bij heel erg begrijpelijke overwegingen blijft afscheid nemen lastig. Jaren werk je met elkaar naar bepaalde doelen toe, deel je ervaringen, raak je bevriend. En al kent de Stedenband vooral erg trouwe donateurs en ook bestuursleden: ook wij moeten zo nu en dan iemand uitzwaaien. Toen ik in 2010 in Hanze-Plaza het voorzittersstokje van Hans Morssink overnam kwam Lilian Eefting naar me toe en vertelde

Lilian en Astrid

over haar eerdere periode als bestuurslid en dat ze graag eens wilde spreken over een hernieuwde kans.

We zijn nu 8 jaar verder, Lilian was een geweldige secretaris en hoeder van onze Nieuwsbrief. Ook een mislukte juf Russisch trouwens, maar dat lag uitsluitend aan ons, haar leerlingen. Toen Rudy zeer ernstig ziek was heeft zij hem prima weten te vervangen, kortom: we gaan haar missen nu zij meer tijd moet en wil gaan besteden aan haar schrijverschap en haar bestuursfunctie neerlegt. In Moermansk heeft ze tijdens de "Burgemeestersreis" van afgelopen juni afscheid kunnen nemen, met elkaar zal

een etentje het einde van een mooie periode markeren.

Lilian, dank voor je inzet, je collegialiteit, je volharding en je inbreng. We blijven elkaar tegenkomen!

Marjo van Dijken
Voorzitter Stedenband
Groningen-Moermansk

Retourtje Moermansk per 2CV, een onvergetelijk avontuur

Liane Cagé, team Draakje

Bijna 40 enthousiaste fans en bestuurders van de in ons straatbeeld ooit zo vertrouwde Lelijke Eendjes brachten midden in de winter een bezoek aan Moermansk. De barre tocht van 19 januari tot 4 februari 2018 naar het Hoge Noorden bleek een hartverwarmende ervaring.

De Eendjes gaan van start in Groningen

Op vrijdag 19 januari vertrokken we met een klein aantal Deux Chevaux, ook wel Lelijke Eendjes genoemd, vanuit Groningen naar Moermansk. Uitgezwaaid door de wethouder en Rudy Kapsenberg van de

Stedenband Groningen - Moermansk gingen we op weg. De Stedenband heeft ons enorm geholpen bij de voorbereidingen, zo hebben zij de visa geregeld en gezorgd voor een contactpersoon in

Eendje in de sneeuw

Moermansk, Larissa Bagina. We zijn ze daar erg dankbaar voor.

's Maandags kwamen we met alle 39 deelnemers van de Raid Moermansk bij elkaar in Siuntio Finland en kon de gezamenlijke reis beginnen. Met 14 eenden en Diane's door sneeuw en over ijs op weg naar Moermansk. In de auto's voldoende knuffelbeesten om de bezoekers van Stichting Nadjezda (vertaling: Stichting Hoop) in Moermansk te verrassen.

Op naar het Hoge Noorden

Vanuit Siuntio ging de tocht in vijf dagen naar het Hoge Noorden. De route kenmerkte zich door schitterende landschappen, mooie zonsondergangen rond

een uur of vijf in de middag en hier en daar een rendier. Het was genieten.

Niet alles ging zonder problemen maar dat hoort ook bij zo'n reis. Onderweg werden de nodige reparaties uitgevoerd waarbij iedereen elkaar hielp met extra handen, expertise en indien nodig onderdelen. Ook belandde er af en toe een auto in een met sneeuw verborgen greppel. Gelukkig niets ernstigs en zonder al te veel problemen bereikten we op vrijdagavond Moermansk. Net voor Moermansk werden we opgewacht door Larissa en de pers en in een klein konvooi van vijf auto's reden we de stad in. Het bleek onmogelijk om met zijn allen tegelijk in Moermansk te arriveren, daarvoor was de afstand te lang en de grensovergang te langdurig. Maar tegen achten was iedereen veilig in het Park Inn hotel gearriveerd, net op tijd voor ons eerste optreden in de lokale nieuwsuitzending op tv.

Larissa had een royale korting voor ons geregeld bij het hotel en op de parkeerplaats was een heel stuk vrij gemaakt zodat de autootjes netjes naast elkaar uitgesteld konden worden. Er was zelfs beveiliging geregeld.

De ontmoeting met de Rotary die avond, kon helaas geen doorgang vinden omdat de reis van onze laatste stop in Finland naar Moermansk langer had geduurd dan gepland. De leden van de Rotary waren alweer weg tegen de tijd dat wij aankwamen maar hadden als dank wel wat presentjes achter gelaten. Ook werden we getrakteerd op een heerlijk diner, natuurlijk voorafgegaan door wat glaasjes Wodka, zoals de Russische traditie betaamt.

's Avonds gingen enkele deelnemers nog even het Russische nachtleven bekijken terwijl een ander deel lekker vroeg de luxe bedden inkroop.

De zaterdag in Moermansk was vol gepland met cultuur, pers en het bezoek aan Stichting Nadjezda. We vertrokken eerst in een grote touringcar voor een rondrit door de stad. Zo bezochten we de vuurtoren, een Russisch orthodoxe

Aljosja

kerk en natuurlijk het monument Aljosja.

De Moermanskers wisten niet wat ze zagen. In de koudste periode kwamen er hele oude autootjes uit Nederland aanrijden.

Terug bij het hotel had de eigenaar een persmiddag met glühwein georganiseerd. De hele parkeerplaats stond vol met reporters van kranten, tv en radio. Ook de inwoners van Moermansk waren op deze gekke wagentjes afgekomen, de meeste hadden nog nooit zulke oude auto's gezien en vonden het ongelooflijk dat we helemaal vanuit Nederland waren komen rijden om Moermansk te bezoeken in de koudste periode van het jaar. En koud was het, het kwik was tot onder de 25 graden beneden nul gedaald. Maar dat mocht de pret niet drukken, overal op de parkeerplaats werden deelnemers geïnterviewd, foto's gemaakt en Russische kinderen in de auto's gezet. Een hele belevenis voor ons allemaal, zoveel belangstelling hadden we echt niet verwacht.

Natuurlijk werden er ook over en weer cadeautjes uitgewisseld. Wij hadden voor de Russische voorzitter van de Stedenband een rallybord van de Raid meegenomen wat erg gewaardeerd werd. Na twee uur moesten we verder, volgende stop op het programma was het bezoek aan Stichting Nadjezda.

Met een bestel-eend vol knuffels naar Nadjezda!

Met een bestel-eend volgeladen met knuffels en andere cadeautjes gingen we op pad. Bij Stichting Nadjezda werden we warm onthaald, de cadeautjes werden enthousiast ontvangen en als dank werden we getraceerd op een heus optreden van de bezoekers. Hartverwarmend om te zien wat een goed werk deze Stichting doet.

Daarna was het snel verder naar het nationaal museum en tot slot nog naar de atoomijsbreker Lenin. Larissa had geregeld dat we ook die nog konden bezoeken.

Als afsluiting van de avond zijn we naar een echt Russisch restaurant gegaan, waar we heerlijk gegeten hebben.

Na nog een laatste nacht in de ruime hotelkamers was het al weer tijd om Moermansk te verlaten en de grens met Noorwegen op te zoeken. De rit ging wederom door verlaten gebieden, maar ook door Sputnik, een grote militaire kazerne. Heel bijzonder. De grensovergang in de buurt van Kirkenes verliep zonder al te grote vertraging en toen waren we in Noorwegen. Omdat de douanebeambte onze reis wel kon waarderen kregen we nog een extra stempel in ons paspoort en daarna gingen we weer op weg terug richting Finland.

In zes dagen reden we terug naar Helsinki waar de Raid eindigde. Onderweg was er nog tijd voor een bezoek aan een ijshotel, een ritje met een hondenslee en een duik in een ijswak.

In Helsinki gingen alle deelnemers in hun eigen tempo weer hun eigen weg terug naar Nederland.

Al met al was het een ervaring om nooit te vergeten. Het heeft ons niet alleen laten ervaren hoe mooi Scandinavië in de winter is, maar ons ook een kant van Rusland laten zien die we anders niet hadden leren kennen. We hebben veel leuke, lieve en interessante mensen ontmoet en genoeg verhalen te vertellen tot we in 2020 weer naar het noorden gaan. Dan staat de Noordkaap op de planning.

Stedenband Groningen - Moermansk, nogmaals dank voor jullie hulp en support. Het heeft het bezoek aan Moermansk nog veel indrukwekkender gemaakt.

Eentje in zijn eendje op weg

Lente aan de Barentszee

Door Lilian Eeffing

Halverwege juni bracht een grote delegatie uit Groningen een kort maar waardevol bezoek aan zusterstad Moermansk. Het bezoek stond in het teken van de bijna dertigjarige stedenbandrelatie tussen beide steden, en er was – naast de officiële onderdelen – dan ook volop aandacht voor de projecten. Voor mijzelf had deze reis nog een persoonlijke betekenis: afscheid van Moermansk en de Stedenband Groningen-Moermansk.

Met de reis zelf ging ook een andere persoonlijke wens in vervulling: niet via Sint-Petersburg of Moskou naar Moermansk, maar via Oslo en Kirkenes (Noorwegen). Het laatste stuk tussen Kirkenes en Moermansk wordt per bus afgelegd en is vanwege de lange duur en het ‘gedoe’ minder aantrekkelijk voor de meeste Moermanskangers. Toch zijn er reizigers die voor de omweg via Kirkenes kiezen, en ik was door de verhalen nieuwsgierig geworden naar deze route. Vliegtuigtickets en hotelkamers waren in juni vanwege het naderende WK in Rusland nogal duur geworden; dat maakte de Kirkenes-route opeens erg aantrekkelijk. De keus was snel gemaakt: als kers op de taart kwam Stockholm er op de heenreis ook nog bij, omdat er geen rechtstreekse vluchten naar Oslo meer beschikbaar waren.

Drie vluchten binnen 24 uur zorgden er wel voor dat de drie Stedenbanders (Rudy Kapsenberg, Astrid Kuster en ondergetekende) enigszins slaperig in het volle tienpersonenbusje van Kirkenes naar Moermansk stapten. De formaliteiten bij de douane waren een belevenis op zich: het busje stopte bij een huisje langs de grens, iedereen stapte uit en liep met zijn bezittingen naar de Noorse douane, paspoort werd gecontroleerd

(koffer niet), terug in het lege busje, honderd meter de grens over, busje stopte bij een huisje langs de grens, iedereen stapte uit en liep met zijn bezittingen naar de Russische douane, paspoort werd erg lang gecontroleerd (koffer nog steeds niet), terug in het lege busje en op naar Moermansk.

Het landschap onderweg was ruig en wonderschoon. Heel rotsachtig, bedekt met mos in allerlei kleuren, veel struiken, maar ook veel kleine meertjes en moerassig. Naarmate we Moermansk naderden, werden de struiken hoger en groener en zagen we steeds meer bomen. Jonge naaldbossen met hier en daar donkere, slanke bomen die scherp afstaken tegen het frisse groen. Je zag ook dat de lente hier net begonnen was: de bomen en struiken liepen voorzichtig uit, alsof ze nog niet wilden geloven dat de winter echt voorbij was. Een aparte ervaring, zo terug naar het begin van de lente, aangezien het de week ervoor nog 25 graden in Groningen was.

De volgende dag, dinsdag 12 juni, was een officiële feestdag in Rusland: de Dag van Rusland. De stad Moermansk had haar best gedaan om de feestdag groots te willen vieren, met een enorm muziekpodium op het grootste plein van de stad en een braderie, maar de Moermanskers bleven liever thuis. Er

was niet veel publiek, hoewel een groep (erg) jonge, marcherende mariniers wel wat bekijks trok. Op een pleintje verderop stond een ander muziekpodium, maar de dj kreeg ook hier niet veel bekijks, ondanks dat hij met zijn keiharde muziek zijn best deed om mensen te trekken: het pleintje was helemaal leeg, op een vrouw van middelbare leeftijd na die op een bankje zat. De braderie had nog de meeste bezoekers – wellicht werden die aangetrokken door de shashlick die bij elk standje werd gegrild. En wat een shashlick: pinnen van wel een halve meter lang met enorme hompen vlees eraan; onze satéstokjes met drie magere stukjes kip vallen daarbij volledig in het niet.

Vanwege de ‘feestdag’ waren veel instellingen gesloten; wel werden we hartelijk ontvangen door de consul-generaal van Noorwegen/Zweden, Erik Svedahl. Zijn consulaat heeft Kris van der Veen en zijn mensen een aantal jaren geleden bijgestaan, toen ze werden geïntimideerd bij het maken van hun

documentaire over de LGBT-kwestie in Moermansk. Ook konden Moermanskers tot voor kort bij dit consulaat een visum voor Nederland regelen. Vanwege efficiencymaatregelen in Noorwegen wordt dit sinds een paar maanden extern georganiseerd, tot grote spijt van het consulaat zelf en de Moermanskers.

Later die avond was de delegatie compleet met de komst van burgemeester Peter den Oudsten (delegatieleider) en de andere reisgenoten. Hun reis verliep via Petersburg, waar zij werden onthaald door de Nederlandse consul-generaal Hans Wesseling en vice-consul Hugo Brouwer, die mee waren gereisd naar Moermansk. Tot de delegatie behoorden verder onder anderen Henk Staghouwer (gedeputeerde Provincie Groningen), Heleen Mulder (internationale zaken gemeente Groningen), Hans van Koningsbrugge (directeur Nederland-Rusland Centrum Groningen), Maarten Tjebbes (Gasterra) en enkele Nederlandse zakenlieden met kennis op het gebied van dairy.

V.l.n.r. Astrid Kuster, Joeri Jerofeev, Lilian Eeffing, burgemeester Peter den Oudsten, burgemeester Dmitry Filippov, Nikolaj Berezhoj, Rudy Kapsenberg

People-to-people

De volgende dag begon het officiële gedeelte van het programma. Burgemeester Den Oudsten opende een conferentie over dairy. Er is in Moermansk veel vraag naar kennis over het opzetten van veehouderijen en op verzoek van de burgemeester was een aantal zakenlieden meegereisd om hun kennis te delen. Terwijl het zakelijke gedeelte van de delegatie achterbleef, vertrok Den Oudsten met de anderen naar een ontmoeting met de nieuwe burgemeester van Moermansk, dhr. Dmitri Fillipov. Beide burgemeesters waren het erover eens dat er in die negentwintig jaar een sterke vriendschap is ontstaan, die heeft geleid tot meerdere succesvolle projecten op het gebied van onderwijs, gezondheidszorg, economie en sport. Er vindt nu niet alleen een dialoog op basis van kennis plaats, maar ook in het hart, people-to-people. Een dialoog die in beide steden van harte ondersteund wordt en die zeker zal worden voortgezet.

Beide steden hebben ook zo hun eigen problemen waar ze van elkaar zouden kunnen leren: in Groningen de klimaatverandering en de energietransitie, in Moermansk de jeugd die wegtrekt naar de grotere steden waar het leven meer te bieden heeft. Moermansk is ook geïnteresseerd in hoe Groningen de openbare ruimte ingericht heeft. De laatste zes jaar heeft Moermansk zichtbaar al veel vooruitgang geboekt (o.a. met lichtarchitectuur). Ook in Groningen is er veel aandacht voor de openbare ruimte, tenslotte gaat het om de vormgeving van de stad voor de toekomst. De jeugd wil in een aantrekkelijke, leefbare stad wonen. Een dialoog tussen beide steden op dit gebied is wat beide burgemeesters betreft zeer welkom.

In het najaar van 2019 bezoekt het Groningse bestuur van de Stedenband zijn zusterstad vanwege het dertigjarig jubileum. In 2019 vinden er in Moermansk ook twee festivals plaats die zijn gericht op de jeugd: Gulfstream (sport,

in september) en Grani (jeugdtheater, in maart) – wie weet dit jaar met jeugdige deelnemers uit Groningen. Tijdens beide festivals zal er ook aandacht worden besteed aan het jubileum van de stedenband.

Repressie en intimidatie

Dat niet alles koek en ei is in Rusland, is helaas maar al te bekend. Een groep die daar regelmatig mee te maken krijgt, is de LGBT-gemeenschap. In Moermansk is een groep activisten actief, die het de laatste tijd steeds moeilijker krijgt door intimidatie van de overheid. Vanuit het Kremlin worden om de haverklap nieuwe, repressieve wetten uitgevaardigd, die in golven ook hun effect in Moermansk hebben. Dit hoorden wij tijdens een bijeenkomst met enkele mensenrechtenorganisaties. Activisten worden lastiggevallen en geïntimideerd door de overheid. Veel gebeurt online: er wordt actief gespeurd naar likes en berichten op de social media. Als het de overheid niet aanstaat, dreigt gevangenisstraf of een hoge boete wegens homopropaganda. De staatsmedia heeft de beruchte homopropagandawet flink ‘gepromoot’ bij de bevolking; daardoor wordt bijna alles wat een LGBT’er zegt – hoe omfloerst ook – nu gezien als het breken van die wet. Ook is het moeilijk om samen te komen: mensen worden gevolgd. Al met al is de situatie nu erger dan tien jaar geleden, en dat terwijl de houding van het thuisfront (ouders, familie, vrienden) de laatste jaren juist minder negatief is geworden. LGBT’ers worden meer geaccepteerd om wie ze zijn. Er is dus zeker wel steun, maar mensen zijn bang om te spreken.

De intimidatie en repressie zijn niet alleen gericht op LGBT-activisten, ook op migrantenorganisaties. Aan de ene kant verwelkomt de Russische overheid de migranten, omdat ze goedkope arbeidskrachten zijn. Aan de andere kant is een werkvergunning erg duur, bovendien deelt de Russische immigratiedienst om het minste of geringste hoge

boetes uit. Bij de tweede boete wordt een migrant het land uitgezet en begint het hele circus weer opnieuw. Ook illegale arbeiders hebben het zwaar: na het voltooien van een klus worden ze door hun eigen werkgever overgeleverd aan de immigratiedienst. Het is volgens de mensenrechtenorganisatie die zich hiermee bezighoudt, een manier voor de Russische overheid om geld te verdienen.

Burgemeester Den Oudsten benadrukte namens de hele delegatie dat het belangrijk is te kunnen zijn wie je bent, dat je mensenrechten worden gewaarborgd. Dat dat niet overal zo wordt gezien, is pijnlijk. In Moermansk is een groep toegewijde mensen actief die niet voor een carrière met veel geld kiest, maar die mensen willen helpen. Die verdienen ons respect.

Bliksembezoek aan Nadjezda

In het overvolle programma was gelukkig nog tijd om een cadeau langs te brengen bij Nadjezda, de club opgericht door ouders van kinderen met een zware lichamelijke en/of geestelijke beperking die dagopvang biedt aan hun kinderen. Het afgelopen jaar heeft de Stedenband een gift ontvangen van Paul Logchies, als dank voor onze ondersteuning bij het verkrijgen van vergunningen om een windmolenpark buiten Moermansk te bouwen. In goed overleg met hem is een deel van het geld geschonken aan Nadjezda. Bij een bezoek aan Nadjezda in 2016 was Paul Logchies zo onder de indruk van wat deze moeders en vaders voor hun kinderen over hebben om te voorkomen dat ze in een gesloten instelling terechtkomen, dat hij ze niet is vergeten.

Nadjezda was erg dankbaar voor de gulle gift en zal het geld goed besteden: ze huren zelf een ruimte in de stad en betalen uit eigen zak de elektriciteitsrekening. Daarnaast verzorgen ze zelf de maaltijden op de dagopvang. Deze gift zal daar zeker bij helpen, maar belangrijker: ze kunnen nu ook af en toe met de

kinderen een dagje naar buiten toe, naar de bossen.

Receptie

De woensdag werd afgesloten met een uitstekend verzorgde receptie in een van de hotels van de stad. Deze receptie is aangeboden door de gemeente en provincie Groningen en stond in het teken van de Stedenband. Dat de Stedenband in hoog aanzien staat, bleek wel uit de vele praatjes die men graag wilde houden. De receptie was druk bezocht: niet alleen medewerkers aan de projecten en het Moermanskse bestuur was aanwezig, ook de burgemeesters van Moermansk en Severomorsk, de Noorse consul en een aantal ministers van de oblast Moermansk vereerden de receptie met hun bezoek. Dat belooft wat voor het jubileum in 2019.

Zomer aan de Barentszee

De volgende dag was het tijd voor ontspanning. De delegatie bracht een groot deel van de dag buiten de stad Moer-

mansk door, te beginnen met een bezoek aan de locatie waar het windmolenpark komt te staan. Nu staat er nog niets, behalve een lange paal met een klein molentje (dat niet zo veel te doen had op deze windstille dag), maar over een paar maanden is het hier een en al bedrijvigheid als een van de grootste windmolenparken in Rusland hier wordt aangelegd.

Daarna ging de reis verder naar Teriberka, het dorpje ten noordoosten van Moermansk waar de film Leviathan is opgenomen. Een intrigerende mengmoes van gebouwen, dat dorp: oude, halfvervallen houten huizen die nog net overeind staan en waar je dwars doorheen kunt kijken, grote gebouwen die duidelijk verlaten zijn en iets weghebben van een spookhuis, maar ook duidelijk bewoonde datsja's en gloednieuwe flatgebouwen die gewoon naast zo'n ruïne zijn neergezet. Russen hebben niet zoveel met opruimen, was de indruk van de delegatie.

Teriberka ligt aan een baai in de Barentssee, en volgens onze gids was er even verderop een mooi uitkijkpunt waar je de zee beter kon zien. Het gezelschap klom in de bus en ging op pad. De weg naar Teriberka was de laatste veertig kilometer al niet zo goed, maar op een gegeven moment hield de weg simpelweg op. De – overigens uitstekende – chauffeur liet zich niet tegenhouden en manoeuvreerde de bus met inhoud zonder blikken of blozen door veel te diepe kuilen en over veel te scherpe rotsen. De inhoud van de bus hield zich met man en macht vast aan de stoelen en andere onderdelen van het businterieur. Maar de beloning van dit ongewone ritje was er wel naar: het uitzicht was werkelijk fenomenaal. En het weer deed ook zijn best: de zon brak door, het werd lekker

Hier komt straks het windmolenpark te staan.

warm en wij keken naar een strakblauwe lucht, een diepbloauwe zee, en felgekleurde rotsen. Dit was de busreis meer dan waard.

Hechte vriendschap

Terug in Moermansk gingen we langs bij een van de projecten van de Stedenband: het Kinderziekenhuis. Dr. Pieter Sauer, die met ons meegereisd was, werd allerhartelijkst ontvangen en verdween bijna in de omhelzing van de twee hoofdartsen van het ziekenhuis (van wie er een inmiddels ook oblastminister van gezondheid is). We werden meegetroond naar een conferentiezaal, waar maar liefst vier tv-camera's op ons stonden te wachten. Pieter Sauer en de doktoren zaten vooraan in de zaal, en de heren waren zo blij elkaar te zien dat de zaal bijna oplichtte van hun stralende gezichten. Een mooi voorbeeld van hoe een project in twaalf jaar kan uitgroeien tot wederzijds respect en vriendschap: twaalf jaar geleden ontmoetten Groningen en Moermansk elkaar nog in Petersburg voor de kennisuitwisseling en werden er geen patiënten in Moermansk bezocht, nu gaan de Groninger artsen (die in het najaar van 2018 weer naar Moermansk gaan) mee op de rondes.

Al snel bleek ook waarom de camera's daar waren: het kinderziekenhuis had als eerste kinderziekenhuis in Moermansk de beschikking over een CT-scan, die de maandag erop in gebruik zou worden genomen. De Russische artsen vertelden hoe dankbaar ze waren voor wat 'Peter the Great' (zoals ze Pieter Sauer noemden) en zijn collega's in de loop der jaren had losgemaakt bij hen. Ze deelden dezelfde passie, deden alles voor hun patiëntjes, maar met andere middelen. Sauer was erg trots op zijn Moermanskse bevriende collega's: niet hij, maar zij hadden dingen voor elkaar gekregen voor hun patiëntjes. Ze hadden het zelf gedaan.

Dr. Pieter Sauer en zijn Russische collega bij de CT-scan (boven)

Joeri Jerofeev interviewt burgemeester Peter den Oudsten voor TV21 (onder)

Afscheid

In de conferentiezaal van het ziekenhuis zag ik het met eigen ogen: twee groepen mensen, elk aan een andere kant van Europa die niet letterlijk dezelfde taal spreken, maar wel figuurlijk. Ze hebben allebei een diepe passie voor de mensen om hen heen – of het nu werkgerelateerd is in bijvoorbeeld het kinderziekenhuis of op een middelbare school, of in hun naaste omgeving met hun eigen kinderen die het door hun beperking niet makkelijk hebben in hun leven. Zowel de Groningers als de Moermanskers zijn nieuwsgierig naar de ander, willen de ander vooruithelpen, willen zelf ook leren van de ander en wensen dat anderen leren wat zijzelf geleerd hebben. Daar hebben ze veel voor over, en hoewel het soms eindeloos geduld kost en je heel kleine stapjes zet in het begin

– elk stapje is er één en is een reden om niet op te houden maar door te gaan. Uiteindelijk leidt dat tot diep wederzijds respect en vriendschap, iets dat bijna tastbaar werd in het kinderziekenhuis in Moermansk.

Een mooier eind van een gedenkwaardige reis had ik persoonlijk niet kunnen wensen. In al mijn jaren bij de Stedenband is mijn respect voor de Groningers en Moermanskers alleen maar gegroeid: dwars door alle politieke gevoeligheden heen – of misschien wel juist daardoor – zijn beide stedelingen zich blijven inzetten voor de ander, contact blijven houden, willen ze alleen nog maar meer van elkaar leren. Mijn eigen tijd bij de Stedenband is inmiddels voorbij: nieuwe bezigheden hebben me doen besluiten om de Stedenband vaarwel te zeggen. Het is voor mij een onvergetelijke tijd geweest.

Koningsdag in Groningen

Door Rudy Kapsenberg

Koningsdag en Stedenband kunnen ook hand in hand gaan. Het Moermansker Stedenbandbestuur had samen met het Groninger bestuur de dagen rond Koningsdag uitgezocht voor een bezoek aan Groningen. Dat juist Groningen dit jaar de eer te beurt viel om Koningsdag te organiseren was een regelrechte toevalstreffer.

Yuri Jerofeev is naast voorzitter van de Moermansker stedenband ook een succesvol TV-journalist van de lokale Moermansker zender TV21. Zijn inzet voor de Stedenband kan hij moeiteloos combineren met zijn werk. Altijd als er een Groninger delegatie in Moermansk op bezoek is, maakt hij daar een reportage over voor zijn zender en ook over

Groningen is regelmatig bericht op TV 21. Het bezoek van het Moermansker bestuur stond al lang gepland toen bekend werd dat de Koning dit jaar Groningen had uitgezocht om Koningsdag te vieren. Zo gauw Yuri hiervan hoorde, was dit natuurlijk het onderwerp voor een reportage over Koningsdag in Groningen. Wij hebben hem onze hulp aan-

Van links naar rechts: Lilian Eefting, Larissa Bagina, Mariëtta de Waard, Rudy Kapsenberg, Vitaly Bubentsov, Nikolai Bereznoi, Marjo van Dijken, Yuri Jerofeev.

geboden om een officiële accreditatie te krijgen. Want zonder officiële papieren en vooraf gemaakte afspraken, komt een journalist niet in de buurt van het Koninklijk Huis. Met royale hulp van

het stadhuis en de veiligheidsdiensten kwam dit prima voor elkaar. Men was niet werkelijk ingesteld op journalisten vanuit het buitenland want alle papieren waren alleen voor Nederlandse journalisten bedoeld, maar ook hier kon met extra inzet veel geregeld worden. Samen met de door de organisatie ter beschikking gestelde tolk mevrouw Liliana Mendoza Padrón en zijn cameraman Sergei Rasiuk beleefde Yuri wel een zeer bijzondere Koningsdag. Ze hebben vanuit hun persvakken prachtige opnames kunnen maken. De Koning kwam zo dichtbij, ik had hem wel kunnen aanraken vertelde Yuri trots.

Maar Koningsdag was eigenlijk slechts bijzaak. Het bestuur van Moermansk was gekomen om met hun collega's te praten over 30 jaar Stedenband in 2019. Ze hadden daarom in hun delegatie mensen opgenomen die al in het allereerste begin aan de Stedenband meewerkten. Allereerst was daar oud-burgemeester Nikolai Bereznoi van Moermansk die in 1989 samen met onze

Van links naar rechts: Mariëtta de Waard, Nikolai Berezhnoi, Marjo van Dijken, Rudy Kapsenberg, Heleen Mulder en burgemeester Peter den Oudsten.

burgemeester Jos Staatsen het contract voor de Stedenband tekende. Het was de eerste keer in al die jaren dat hij weer in Groningen was. Hij was opnieuw onder de indruk van onze stad. Hij zag dat er in al die jaren veel in Groningen veranderd was, maar veel was ook voor hem nog herkenbaar. Hij was bijzonder

verheugd dat onze huidige burgemeester, Peter den Oudsten de tijd nam om hem te ontvangen op zijn werkkamer.

Berezhnoi is nu gepensioneerd en zelfs ereburger van de stad Moermansk. Hij onderhoudt contact met het Moermansker Stedenbandbestuur en adviseert het in de contacten naar de overheid. Dhr. Vitaly Bubentsov, de kunst schilder van Moermansk, heeft vanaf het begin van de Stedenband Groningen zeker 14 maal bezocht. Een groot deel van zijn werk bestaat uit stadsgezichten van Groningen en Hollandse landschappen.

Larissa Bagina runt in Moermansk de Stedenband. Zij doet dit werk al sinds 2010. Omdat zij perfect Duits spreekt gaat de meeste communicatie via haar. Tijdens dit bezoek openbaarde zich bij Larissa een ernstige ziekte. Het vrolijke bezoek werd hierdoor met een donkere wolk overschaduw. We zijn met haar bij de artsen van het UMCG geweest, die haar onderzocht hebben. Dankzij de dappere houding van Larissa kon het bezoek toch min of meer als gepland doorgaan.

Veel tijd was uitgetrokken voor de gesprekken tussen de besturen. De plannen voor 30 jaar Stedenband in 2019 zijn tot in de details besproken. Hierover leest u binnenkort zeker meer.

Stichting Stedenband Groningen-Moermansk

Bezoekadres | op afspraak

Harm Buitenplein 1

9723 ZR Groningen

Tel. 050 367 6168

stedenband.moermansk@groningen.nl

Wilt u deze nieuwsbrief niet meer ontvangen? Stuur dan een mailtje naar stedenband.moermansk@groningen.nl

Wilt u donateur worden om onze projecten te steunen?

U kunt uw bijdrage storten op IBAN-nummer NL 29 INGB 0002 0399 49

Voor verdere info zie onze vernieuwde website www.groningenmoermansk.nl